

Pelyva Imre

Állatjólét, környezetvédelem, állatszállítás állatvédelme

 NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:

Állategészségügy, szaporodásbiológia feladatai

A követelménymodul száma: 1375-06 A tartalomazonosító száma és célcsoportja: SzT-015-50

ÁLLATJÓLÉT, KÖRNYEZETVÉDELEM, ÁLLATSZÁLLÍTÁS ÁLLATVÉDELME

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Az intenzív állattartás a termelés fokozását tartja szem előtt, kiszakítva az állatokat természetes környezetükből. Tudományosan bizonyított, hogy ez jelentős stresszor az állatok számára, és hátrányosan befolyásolhatja nem csak az állatok jólléti állapotát, hanem csökkentheti az állati eredetű élelmiszerek minőségét is. Napjaink kívánalma, hogy az állattenyésztés humánus legyen. Ön egy állattartó telep munkatársaként eme szabályok alkalmazását és figyelembe vételét kapja feladatul. Erre a feladatra kell felkészülnie.

1ábra. Szarvasmarhák ideális környezetben¹

¹ http://olanchoboundgringa.blogspot.com/2008_11_01_archive.html(2010. november 11.)

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

: Az Országgyűlés annak tudatában, hogy az állatok érezni, szenvedni és örülni képes élőlények, tiszteletben tartásuk, jó közérzetük biztosítása minden ember erkölcsi kötelessége,

elismerve azt a megkülönböztetetten nagy értéket, amelyet az állatvilág egésze és annak egyedei jelentenek az emberiség számára,

kifejezve azon szándékát, hogy a Magyar Köztársaság tevékeny módon részt vállaljon az állatok védelme és kímélete érdekében kifejtett nemzetközi erőfeszítésekből, az állatok ésszerű védelmének és kíméletének biztosítása érdekében törvényt alkotott az állatok védelméről és kíméletéről.

E törvény célja, hogy elősegítse az állatvilág egyedeinek védelmét, fokozza az emberek felelősségtudatát az állatokkal való kíméletes bánásmód érdekében, valamint meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait.

AZ ÁLLATVÉDELEM ÉS ÁLLATJÓLÉT FOGALMA

Az állatvédelem nem más, mint az állatvilágot a külső veszélyforrásoktól védő emberi tevékenységek összessége.

Beletartozik többek között a természetvédelem, amelynek feladata a faj- és fajtagazdagság megőrzése, az élőhelyek védelme. Ide sorolható az állategészségügy, amelynek célja az állatbetegségek, járványok leküzdése, megelőzése. Továbbá beletartozik még a vad- és halgazdálkodási állományvédelem és az egyedvédelem is. A gazdasági haszonállatok vonatkozásában korábban elsőrendű állatvédelmi feladat volt az indokolatlan szenvedés és fájdalom elkerülése, a durva bánásmód és az állatkínzás megakadályozása, de ma már az állatjólét megteremtésére terelődött a figyelem.

Az **állatjóléti** szabályozás is az állatvédelem keretein belül helyezkedik el.

Beletartozik az állatok igényeinek megfelelő tartási és takarmányozási körülmények kialakítása, komfortérzetük javítása és fontos részét képezi az állatok egészségének a védelme. Mivel az állat az emberi környezetnek is része, ezért közvetve az állat-egészségügyi szabályozás az emberek egészségvédelméhez is kapcsolódik. Mindez természetesen anyagi terhet ró az állattartóra.

A brit kormány független tanácsadó testülete, a Mezőgazdasági Állatvédelmi Tanács állásfoglalása szerint az állatnak mentesnek kell lennie az ötféle korlátozástól:

- az éhségtől és szomjúságtól,
- a fájdalomtól, betegségtől, sérülésektől
- a félelemtől, a káros stressz- hatásoktól.

- a természetes viselkedést korlátozó körülményektől,
- a fizikai okokból, illetve nagy meleg hatására kialakuló kényelmetlenségtől, rossz érzésektől.

A fenti öt szabadságjog bekerült az uniós és hazai szabályozó rendszerbe.

2. ábra. Éhezésben elpusztult ló teteme²

Desmond Morris "Az állati jogok szerződése című könyvében így fogalmaz:

- " Új alaptörvényre van szükségük az állatoknak, egy nekünk szóló tízparancsolatra, amely rákényszerít bennünket, hogy minden téren tiszteletben tartsuk az állati jogok szerződését:
 1. Az állatot nem szabad fölruházni képzeletbeli jó és rossz tulajdonságokkal, hogy tápot adjunk saját babonás hiedelmeinknek vagy vallásos előítéleteinknek.
 2. Állatot nem szabad az ember szórakoztatására leigázni vagy lealázni.
 3. Állatot nem szabad fogságban tartani, csak ha megfelelő fizikai és társas környezetet tudunk neki nyújtani.
 4. Állatot nem szabad társként tartani, csak ha képes könnyen alkalmazkodni gazdája életstílusához.
 5. Állatfajt közvetlen üldözéssel vagy az emberi népesség további növekedésével nem szabad a kipusztulásba kergetni.

² [http://rtfitch.wordpress.com/2009/08/13/3-strikes-ranch-owner-gets-delay-in-horse-neglect-trial/3-strikes-dead-mustang-ii-2/\(2010-11-11\)](http://rtfitch.wordpress.com/2009/08/13/3-strikes-ranch-owner-gets-delay-in-horse-neglect-trial/3-strikes-dead-mustang-ii-2/(2010-11-11))

- 6. Állatnak emberi sport céljából nem szabad fájdalmat vagy szorongást okozni.
- 7.Állatnak szükségtelen kísérletek céljából nem szabad testi vagy lelki gyötrelmet okozni.
- 8. Gazdasági állatot nem szabad nyomorúságos környezetben tartani, hogy élelemmel és más termékekkel lásson el bennünket.
- 9. Állatot nem szabad kihasználni a prémjéért, a bőréért, az elefántcsontért vagy bármi más luxustermékért.
- 10. Munkavégző állatot nem szabad nehéz feladatok végzésére kényszeríteni, ami stresszt és fájdalmat okoz neki.

Jó lenne ha mindenki megértené és betartaná ezeket a játékszabályokat, mert az állatok nem játékszerek!"

Az állatjólét a jó környezeti tényezőkre utal(jó elhelyezésű,jól tartott,jól gondozott)mindez mérhető ellenőrizhető.

Az állatjólét pedig az állat közérzetére vonatkozik, arra,ahogy az állat saját állapotát érzékeli. Nem mérhető,nem becsülhető.

Az állattartás állatvédelmi szabályai.

Magyarországon az állatok védelméről és kíméletéről szóló törvényben foglalt felhatalmazás alapján a mezőgazdasági haszonállatok tartásának szabályait a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet tartalmazza.

Mely kiterjed a :

- *a) a mezőgazdasági haszonállatok tenyésztésére, tartására*
- *b) az állattartással foglalkozó természetes személyre, jogi személyre és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságra terjed ki.*

A rendelet hatálya nem terjed ki:

- *a) a vadon élő állatokra,*
- *b) a versenyeken, bemutatókon, kulturális vagy sporteseményeken vagy ilyen tevékenységek során való felhasználásra szánt állatokra,*
- *c) a kísérleti vagy laboratóriumi állatokra,*
- *d) a gerinctelen állatokra.*

Állattartás: az állatok olyan feltételek közötti tartása, amelyben azok egészsége, illetve jó közérzete az ember figyelmétől, gondoskodásától függ.

Az állattartó az állat tartása során köteles:

- a) az adott állatfaj, illetve -fajta élettani, viselkedési és szociális igényeit figyelembe venni,
- b) az állatot jólléte érdekében szakszerűen gondozni,
- c) a megalapozott tudományos eredmények és tapasztalatok alapján az állatot annak fajára, fajtájára, korára, fejlettségére, alkalmazkodási képességére, háziasítottságának fokára, fiziológiai állapotára, etológiai szükségleteire figyelemmel takarmánnyal és folyadékkal ellátni, valamint gondozni,
- d) biztosítani, hogy az állatnak adott takarmány és folyadék ne tartalmazzon olyan anyagot, amely annak szenvedést vagy fájdalmat okozhat,
- e) az állatot fiziológiai szükségleteinek megfelelő időközönként megetetni,
- f) elkerülni az állatnak szükségtelen fájdalom, sérülés vagy szenvedés okozását.

Az etető- és itató berendezést úgy kell kialakítani, összeállítani, elhelyezni, üzemeltetni és karbantartani, hogy

- a) az állatnak fiziológiai szükségletei kielégítésére bármikor kellő folyadékpótlásra legyen lehetősége,
- b) az a lehető legkisebb mértékre csökkentse a takarmány kiszóródását, illetve a folyadék kiömlését vagy szennyeződését,
- c) ahhoz minden egyes állatnak legyen elegendő hozzáférési lehetősége, így az állatok között ne alakuljon kiversengés,
- d) az ne okozzon vagy eredményezzen sérülést az állatnak,
- e) az bármilyen időjárási körülmények között működjön,
- f) folyadékfogyasztása, és ahol az szükséges, takarmányfogyasztása megfigyelhető legyen.

Az állatnak a terápiás, megelőzési vagy tenyésztéstechnikai beavatkozás céljából adott anyagok kivételével csak olyan takarmány adható, amely a tudomány jelenlegi állása szerint nem befolyásolja kedvezőtlenül jóllétét.

Az állatok férőhelye feleljen meg az állat fajának, fajtájának, korának, ivarának, élettani állapotának és az állat hozzáférjen a pihenő-, etető-, itató-, trágyázó térhez.

Az állat fajtájának megfelelő mozgásszabadságát nem szabad oly módon korlátozni, hogy az állatnak szükségtelen szenvedést vagy sérülést okozzon.

Ahol egy állatot tartósan vagy rendszeresen lekötnek – annak szabadabb mozgása érdekében – az állat élettani és viselkedésbeli szükségleteinek, a bevált gyakorlatnak és a tudományos ismereteknek megfelelően, elegendő teret kell biztosítani.

Szabad tartás esetén biztosítani kell az állatok számára olyan területet, illetve létesítményt, ahol azok a szélsőséges időjárási körülmények esetén, valamint a ragadozókkal és az egészségre ártalmas hatásokkal szemben védelmet találnak.

Az állattartónak az állattartási helyén gondoskodnia kell arról, hogy a világítás, hőmérséklet, relatív páratartalom, a levegő portartalma és egyéb környezeti viszonyok (gázkoncentráció vagy zajintenzitás) értékei az állatra ne legyenek káros hatással, valamint, hogy megfeleljenek a bevált gyakorlatnak és az állat-élettani, viselkedésbeli szükségleteinek.

Az állatot állandó, illetve hirtelen nagy zajnak kitenni tilos.

Az állatok körül használt elektromos berendezéseknek biztonságosnak kell lenniük. Az áramütés elleni védelemről gondoskodni kell.

Az állattartás során használt műszaki berendezést naponta legalább egyszer ellenőrizni kell, és minden észlelt hibát azonnal el kell hárítani. Ha egy hiba azonnal nem hárítható el, haladéktalanul meg kell tenni minden, az állat jóllétének és egészségének megóvásához szükséges óvintézkedést.

Mesterséges szellőztetésű istállóban olyan kisegítő, kiegészítő megoldásról kell gondoskodni, amely biztosítja az állat egészségének megőrzését és a komfortérzetét megvalósító elégséges légcserét – a mesterséges szellőztetési rendszer meghibásodása esetén is –, valamint gondoskodni kell a meghibásodásra figyelmeztető riasztó rendszerről vagy a folyamatos felügyeletről, és azok rendszeres ellenőrzéséről.

Az állat zárt elhelyezésekor meg kell szüntetni a szerkezeti éles széléket, kiemelkedéseket, a felhasznált anyagok nem okozhatnak kellemetlen érzést, sérülést. Az állattal érintkező felületnek megfelelően tisztíthatónak és fertőtleníthetőnek kell lennie, valamint nem készülhet az állat egészségére káros anyagból.

Az állat elhelyezésének és az épületnek olyannak kell lennie, hogy az állat minden nehézség nélkül megfigyelhető legyen.

Megfelelő (rögzített vagy hordozható) világítási eszközt kell biztosítani ahhoz, hogy az állatot bármely időpontban ellenőrizni lehessen.

Az istállópadozatnak könnyen tisztíthatónak és csúszásmentesnek kell lennie. Az állatot nem szabad folyamatosan sötétben tartani, valamint folyamatos mesterséges világítás esetén biztosítani kell egy attól mentes nyugalmi időszakot. Ha a rendelkezésre álló természetes fény kevés az állat-élettani és etológiai szükségleteinek kielégítésére, akkor megfelelő mesterséges megvilágításról kell gondoskodni.

Az állat zárt tartására szolgáló épületet úgy kell megépíteni és karbantartani, hogy a tűzveszély a lehető legkisebb legyen. Az alkalmazott anyagnak tűzállónak vagy égéskésleltetővel kezeltnek kell lennie.

Minden szükséges intézkedést meg kell tenni (vészhelpről rendszer felszerelése, az állatok épületből való eltávolítására kiürítési terv kidolgozása), hogy az állat megóvása érdekében azonnali cselekvésre legyen lehetőség.

Olyan tenyésztési eljárás vagy tenyésztési program, amely bármely állatnak szenvedést okoz, vagy okozhat, a gyakorlatban nem alkalmazható, kivéve azon szükséges beavatkozások alkalmazását, amelyek minimális vagy pillanatnyi szenvedést vagy sérülést okoznak.

Az állatot nem szabad olyan teljesítményre kényszeríteni, amely – fajára, fajtájára, korára, egészségi állapotára figyelemmel – meghaladja az attól elvárható mértéket.

(3) Nem tartható mezőgazdasági célra olyan állat, amelynek – genotípusa, illetve fenotípusa alapján – tartása káros hatással van annak egészségére és jóllétére.

Az állatokat látványosság, demonstráció céljára tilos felhasználni, ha az egészségüket és jó közérzetüket károsan befolyásolja.

Csoportosan tartott állatok esetében az állatok gondozására és felügyeletére megfelelő számú személyzetet kell alkalmazni.

Az állatok gondozásával és felügyeletével csak olyan személy bízható meg, aki az adott fajról, fajtáról, korcsoportról és az alkalmazott tartástechnológiáról megfelelő elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkezik ahhoz, hogy képes legyen

- a) felismerni az állatok viselkedésbeli változásának jelentőségét, valamint azt, hogy az állatok egészségesek-e, továbbá*
- b) megítélni a technológiai feltételek változásának jelentőségét.*

Az állatok gondozásával és felügyeletével megbízott személyt el kell látni a szükséges utasításokkal és útmutatással, valamint gondoskodni kell arról, hogy ismerje a mezőgazdasági haszonállatok tartására vonatkozó, e rendeletben és más jogszabályokban foglalt rendelkezéseket.

Az állatokat a szükséghez képest, de naponta legalább egy alkalommal ellenőrizni kell. Minden állatot egyedileg meg kell vizsgálni, ha ez az állattartás körülményei miatt szükségesnek mutatkozik.

Ha annak gyanúja merül fel, hogy az állat nem egészséges, vagy viselkedésében nyilvánvaló jelei mutatkoznak a kedvezőtlen változásnak, az állattartó késedelem nélkül köteles jelenteni azt az állatorvosnak, és haladéktalanul meg kell tennie azokat a szükséges intézkedéseket, amelyekkel a szükségtelen szenvedés és sérülés elhárítható.

Szükség esetén a beteg vagy sérült állatot olyan megfelelő helyen kell elkülöníteni, ahol száraz és kényelmes alom áll rendelkezésére.

A technológiai feltételek káros megváltozása esetén a gondozónak haladéktalanul meg kell tennie a szükséges intézkedéseket a megfelelő állapot visszaállításával.

Az állattartónak nyilvántartást kell vezetnie az állatlétszámról, elhullásokról és azok okáról, az ellenőrzésekről, az alkalmazott kezelésekről, a termelésről és az állományváltozásról (állatértékesítés és vásárlás).

A nyilvántartást legalább öt évig meg kell őrizni, és azt az ellenőrzést végző hatóság részére be kell mutatni.

Az előírások betartását az állat-egészségügyi hatóság bármikor – egyéb célú ellenőrzésekkel egyidejűleg is – ellenőrizheti.

Az e rendeletben foglaltak végrehajtása tekintetében az illetékes állat-egészségügyi és élelmiszerellenőrző állomás az erre a célra összeállított, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium által kiadott ellenőrzési listák felhasználásával – legalább évente állatvédelmi ellenőrzést végez. Ellenőrzést az arra feljogosított személy bármikor végezhet.

3.ábra. Ezt érdemlik?³

A jó gazda gondossága

³ <http://animals.howstuffworks.com/animal-facts/animal-detective1.htm>(2010-11-11)

A jó gazda gondossága az az emberi tevékenység, amelynek célja, hogy az állat fajának, fajtájának, nemének, korára jellemző fizikai, élettani, tenyésztési és etológiai sajátosságainak, valamint egészségi állapotának megfelelő életkörülményeket biztosítsunk, valamint tartási, takarmányozási szükségleteit kielégítsük.

Ennek valamennyi állategyed vonatkozásában érvényesülnie kell. Ide tartozik a rendszeres (legalább napi egy) ellenőrzés, a megfelelő elhelyezés, a szakszerű gondozás, szükséges esetén gyógykezelés, tisztán tartás, a nyugalom biztosítása, a megfelelő nevelés és kiképzés.

Mindennek a megvalósítása igen jelentős anyagi ráfordítással jár, az év 12 hónapján keresztül.

KÖRNYEZETVÉDELEM

Nagyüzemi állattartás

A nagyüzemi állattartó telepek jellegzetessége, hogy a természetben soha elő nem forduló sűrűségben, azonos fajhoz tartozó egyedeket koncentrálnak kis területen. Egy ilyen telep ökológiai lábnyoma sokszorosan nagyobb saját kiterjedésénél: a takarmányt óriási földterületen kell megtermelni, és a hulladékot (adott esetben trágyát) csak hatalmas területű ökoszisztéma képes feldolgozni természetes úton. Az állattartó telepek jelentős része ehhez nem rendelkezik elegendő földterülettel. Mindezek ellenére a gazdasági hatékonyság kényszerítő ereje még mindig a koncentrált állattartást részesíti előnyben.

Ökológiai lábnyom: Kifejezi, hogy adott technológiai fejlettség mellett egy emberi társadalomnak milyen mennyiségű földre és vízre van szüksége önmaga fenntartásához és a megtermelt hulladék elnyeléséhez.

Mindemellett egyre inkább előtérbe kerülnek a környezetvédelmi szempontok - szigorodó környezetvédelmi jogszabályok formájában. Ezek az állattartó telepeket arra kényszerítik, hogy már a hulladék környezetkímélő eltávolításáról is gondoskodjanak.

A nagy létszámú állattartó telepek legfőbb negatív környezeti hatása a trágyakezelés (gyűjtés, tárolás, hasznosítás) elavult technológiáihoz köthető, melyek már nem felelnek meg a környezetvédelem követelményeinek. A keletkező hígtrágya és csurgalékvíz jelentős hányada nem hasznosul a mezőgazdaságban, hanem a környezetet károsítja, legtöbbször szigetetlen hígtrágyatároló medencékbe kerül, és elszennyezéssel fenyegeti a talajt illetve talajvizet. A kutatások e területen azt bizonyítják, hogy jelenleg a hígtrágya mezőgazdasági hasznosítása az egyetlen megfelelő megoldás.

Kibocsátások

Az állattartás fő környezetvédelmi vonatkozása az állat anyagcseréjéhez kapcsolódik, melynek során az állat takarmányt fogyaszt és emészt, majd a felesleget üríti, melynek következményeként tápanyagokban gazdag trágya keletkezik. Elsősorban a trágya minősége és összetétele, valamint a trágya tárolása és kezelése határozza meg, hogy milyen kibocsátásokkal kell számolnunk a nagy létszámú állattartás kapcsán.

A nitrogén-szennyezés a talaj, a talajvíz illetve a felszíni víz minőségét is veszélyeztetheti. E tekintetben a fő kockázatot az ivóvíz magas nitrát tartalma, a felszíni vizek eutrofizációja, valamint a talaj és talajvíz elsavasodása jelenti.

A jó mezőgazdasági gyakorlat szabályai a vizek nitrátszennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében

1. Mennyiségi korlátozás

Mezőgazdasági területre éves szinten szerves trágyával kijuttatott nitrogén mennyisége nem haladhatja meg a 170kg/ha értéket, beleértve a legeltetés során az állatok által közvetlenül kijuttatott, továbbá a szennyvizekkel és szennyvíziszapokkal kijuttatott mennyiséget is.

2. Trágyázási tilalmi időszakok

Tilos a trágya kijuttatása december 1. és február 15. között.

Gyors hatású, könnyen oldódó nitrogéntrágya, így trágyalé, hígtrágya, ammónium- és nitrát tartalmú műtrágya betakarítás után nem juttatható ki szántóterületre, amennyiben oda az adott évben nem kerül újabb kultúra. Ha

megfelelő talajfedettséget biztosító növény kerül még az adott évben a területre, fenti anyagok felhasználhatóak, de a trágyázás és a vetés közötti időszaknak rövidnek kell lennie (legfeljebb 14 nap).

3. Trágyakijuttatás erősen lejtős mezőgazdasági területen

Tilos hígtrágya, trágyalé felszíni kijuttatása olyan lejtős területen, ahol fennáll annak a veszélye, hogy a lemosódó tápanyagok felszíni vízbe juthatnak. A közvetlen talajba juttatás (injektálás) ezeken a területeken is megengedett. A

20%-nál meredekebb lejtésű területeken trágyát csak a növényvel fedett területen vagy azonnali bedolgozás mellett szabad használni.

4. Trágyázás vízzel telített, fagyott, hótakaróval borított talajokon

Nem juttatható ki trágya fagyott, vízzel telített, összefüggő hótakaróval borított talajra. Az összefüggő hótakaró azt jelenti, ha a területet legalább 5 cm vastag, egységes hótakaró borítja.

Fagyott a talaj, ha 5 cm-nél mélyebben, tartósan átfagyott. Nem tekinthet a talaj fagyottnak, ha a felszíni réteg éjszaka fagyott, napközben pedig felenged. Ebben az esetben a talaj képes a víz és a tápanyagok befogadására.

Vízzel telített a vízkapacitásig telített talaj, mely nem képes további víz felvételére.

5. A trágyázás szabályai a vizek környezetében

Trágyázáskor nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a tápanyagok sem közvetlenül, sem erózió útján ne juthassanak a felszíni vizekbe. Ennek érdekében az alábbi védőtávolságot kell betartani: trágya nem juttatható ki

felszíni víztől, forrástól, emberi fogyasztásra, illetve állatok itatására szolgáló kúttól 10 m-es sávban, amennyiben jogszabály ettől eltérően nem rendelkezik.

Vízjárta területeken biztosítani kell, hogy a kijuttatott trágya ne mosódhasson be a vizekbe a szélsőséges vízjárási viszonyok kialakulásakor.

6. Állattartó telepek trágyatároló műtárgyainak kialakítására vonatkozó szabályok

Trágyatároló műtárgyak méretezésekor az alábbiakban meghatározott tárolási kapacitáson felül figyelembe kell venni azt a többlettárolási igényt is, ami a kihelyezésre használt területen fennálló, előre nem látható, szélsőséges

vízjárási viszonyokból (belvíz, valamint fakadó és szivárgó vizekből adódó elöntés) adódhat.

A trágya tárolása során eleget kell tenni a felszín alatti vizek minőségének védelmére vonatkozó, külön jogszabályban foglalt előírásoknak.

6.1. Hígtrágya tároló

Hígtrágya, trágyalé, csurgalékvíz kizárólag szivárgásmentes, szigetelt tartályban, medencében tárolható. A tárolótartály, medence anyagát úgy kell megválasztani, hogy az a korróziónak ellenálljon, élettartama legalább 20 év legyen. A tároló helynek legalább 4 havi hígtrágya, trágyalé, csurgalékvíz befogadására elegendő méretűnek kell lennie, hogy biztosított legyen a tilalmi időszakokban biztonságos tárolásuk.

6.2. Istállótrágya tároló

Istállótrágyát szigetelt alapú, a csurgalékvíz összegyűjtésére szolgáló gyűjtőcsatornákkal és aknával ellátott trágyatelepen kell tárolni. A csurgalékvíz a hígtrágyával azonos módon használható fel, vagy a trágyára visszaöntözhető.

A tárolókapacitásnak elegendőnek kell lennie legalább 8 havi istállótrágya tárolására. Így biztosítható, hogy az istállótrágya optimális állapotban kerüljön felhasználásra.

Mélyalmos trágya – amennyiben nem ütközik más előírással – előzetes tárolás nélkül is kijuttatható. Abban az esetben, ha az előírások ezt nem teszik lehetővé, az istállótrágyával azonos módon kell tárolni és kezelni. A karámföld tárolása az istállótrágyával azonos módon történik. A karámok csurgalékvizének gyűjtését úgy kell megoldani, hogy az ne veszélyeztethesse a környezetet.

Ideiglenes trágyakazal, trágyaszarvas mezőgazdasági tábla szélén – legfeljebb 2 hónap időtartamra – olyan helyen alakítható ki elszivárgás elleni védelem nélkül, ahol

- a) a talajvíz legmagasabb szintje 1,5 m alatt van,*

- b) felszíni víz nincs 100 m-en belül.

Ideiglenes trágyakazal nem létesíthető vízjárta területen, alagszövezett mezőgazdasági tábla szélén.

A silótakarmányok tárolására szolgáló silótereket szigetelt aljzattal kell készíteni. Az érlelés során keletkező silólevet a csurgalékvízhez hasonlóan szivárgásmentes, szigetelt aknában kell gyűjteni, felhasználása során ügyelni kell rá, hogy ne szennyezhesse a vizeket.

4. ábra. Nagyüzemi trágyázás⁴

Vízfelhasználás

Az egyes sertésfarmok vízfelhasználása jelentős mértékben eltérhet egymástól, és számos telep esetében lehetséges a vízfelhasználás költségeinek csökkentése, elsősorban megfelelő etetési/itatási és takarítási technológiák és berendezések alkalmazásával. A vízfelhasználás csökkentésével csökken a hígtrágya mennyisége is, ez összhangban áll a környezetvédelmi előírásokkal, és csökkenti a hígtrágya kezelésének költségeit is.

⁴ <http://www.accentmanufacturing.com/manure-separators-pic-gallery.htm>(2010-11-11)

A hulladék keletkezésének megelőzése illetve a keletkező hulladékok és kibocsátások mennyiségének minimalizálása IPPC alapelve. A működtetőknek meg kell fontolniuk a hulladékszegény technológiák alkalmazhatóságát, és törekedniük kell arra, hogy ahol csak lehetséges, a hulladékok keletkezését megelőzzék, illetve a keletkező hulladékok és kibocsátások mennyiségét a lehető legkisebbre csökkentsék. Ezek fontos lépések a természeti erőforrásokkal való megfontolt gazdálkodás felé is.

Az IPPC Irányelv kiemelkedő jelentőségű környezetvédelmi irányelv. Célja a környezetre jelentős hatással bíró tevékenységek olyan egységes engedélyezési rendszerének megteremtése, melynek eredményeként a szennyezés megelőzhető, és amennyiben ez nem lehetséges, a lehető legkisebb mértékűre csökkenthető a környezet egészének védelme céljából.

AZ ÁLLATSZÁLLÍTÁS ÁLLATVÉDELMI SZABÁLYAI

5. ábra. Zsúfolt sertés szállítás⁵

⁵ [http://www.digitaljournal.com/article/294224\(2010-11-11\)](http://www.digitaljournal.com/article/294224(2010-11-11))

Az állatszállítás állatvédelmi szabályait az állatvédelmi törvény tartalmazza,de a szabályozás nem terjed ki a gazdasági célú tevékenységhez közvetlenül nem kapcsolódó szállításra,a sport céljára,versenyre és tenyészszemlékre, magánutazásra,az indulási helytől a rendeltetési helyig számítva 50 kilométeren belüli szállításra,továbbá az áttelepítésre,ha az a tulajdonos szállító járművével történik.

Az Európai Unió területén történő állatszállítás és ellenőrzésének általános szabályai

A szállítás során az állat fajától, testtömegétől és a szállítóeszköz típusától függően férőhelyszükségletre vonatkozó előírásokat kell teljesíteni.

Állat abban az esetben szállítható, ha azt jogszabály nem tiltja, az állat fizikai és egészségi állapota alapján a tervezett szállításra alkalmas, és a szállítás közbeni, valamint a rendeltetési helyen történő ellátásáról az állattartó vagy megbízottja gondoskodik.

Nem tekinthető szállításra alkalmasnak a beteg vagy sérült állat, kivéve, ha

- a) olyan kis mértékben sérült vagy beteg, hogy a szállítás nem okoz szükségtelen szenvedést,
- b) hatósági állatorvos engedélyével tudományos kutatás céljából szállítják,
- c) az állat-egészségügyi hatóság engedélyével járványügyi célból szállítják.

Azt az állatot, amely a szállítás során megbetegszik vagy megsérül haladéktalanul elsősegélyben, illetőleg állatorvosi

- a) az állat eredetét és tulajdonosát,
- b) a kiindulási és rendeltetési helyet, valamint
- c) az indulás pontos időpontját ellenőrizni tudja.

Állatot az szállíthat, aki szakirányú képzésben részesült, vagy ezzel egyenértékű gyakorlati tapasztalattal rendelkezik az állatok szállítása, gondozása, illetve ellátása területén, vagy az állatok szállítás alatti gondozásával ilyen ismeretekkel vagy gyakorlattal rendelkező személyt bíz meg.

Az a házasított páratlanujjú patás állatok, a házasított szarvasmarhafélék, bivaly, juh, kecske, sertés,baromfi, házinyúl, házasított madarak, macska, kutya, egyéb emlősök és madarak,egyéb gerinces állatok szállításának megkezdése előtt a szállítónak az Európai Unió tagállamain kívüli harmadik országba történő szállításnál minden esetben, egyebekben pedig a nyolc órát meghaladó szállításoknál a megállóhelyekre vonatkozó közösségi követelményekről, valamint az állatok szállítás közbeni védelméről szóló, a Tanács 91/628/EGK irányelvének módosításáról szóló, a Tanács 1255/97/EK rendeletének II. melléklete szerinti, az útvonal egész szakaszára vonatkozó útitervet kell készítenie, amelynek a szállítás alatt kísérnie kell a hatósági állatorvos által a külön jogszabályban foglaltaknak megfelelően kiállított állat-egészségügyi bizonyítványt.

6. ábra. Korszerű és biztonságos lószállítás .⁶

Az útiterven a szállítónak fel kell tüntetnie az indulás tervezett helyét és idejét, az állat etetésének, itatásának, pihentetésének tervezett helyét és idejét, valamint a tervezett átrakodási pontokat.

A szállítónak az Európai Unió tagállamain kívüli harmadik országba történő, valamint minden egyéb 8 órát meghaladó szállítás esetén a szállítás megkezdése előtt a hatósági állatorvos részére át kell adnia az útitervet. Az indulás helye szerint illetékes hatósági állatorvos az állat-egészségügyi bizonyítvány sorszámát az útiterven feltünteti, valamint az útitervet bélyegzőjével ellátja.

A hatósági állatorvos köteles az útiterv kiállítását az Európai Unióban működő, az állat-egészségügyi hatóságokat összekapcsoló számítógépes rendszer (a továbbiakban: ANIMO-rendszer) részére jelenteni.

A szállító köteles biztosítani, hogy

- a) az útiterv eredeti példánya az előírt időben és személy által, helyesen legyen kitöltve;

⁶ [http://www.johnsonhorsetransportation.com/equipment\(2010-11-11\)](http://www.johnsonhorsetransportation.com/equipment(2010-11-11))

- b) az útiterv a szállítás során az állat-egészségügyi bizonyítványt kísérfje;
- c) az útitervben legyen feltüntetve a szállított állatok etetésének, itatásának, pihentetésének helye és ideje;

7.ábra. Sertéseket szállító zsúfolt teherautó⁷

A hatósági állatorvos az útitervet ellenőrfi, és amennyiben az állatokat szállításra alkalmasnak ítéli, az útitervet jóváhagyja

A szállító a szállított állat fajának megfelelően biztosítja a szállítás időtartamára az állat takarmány- és ivóvízszükségletének kielégítését, beleértve azt az esetet is, ha az útiterv megváltozik, vagy a szállítás a szállítón kívül álló okok miatt megszakad.

A hatósági állatorvos szűrőpróbaszerűen ellenőrfi, hogy az állat alkalmas-e a megállóhelyen való tartózkodás után a szállítás folytatására.

Az állat etetésére, itatására és pihentetésére vonatkozó követelmények teljesítésével kapcsolatban felmerülő költségek a szállítót terhelik.

⁷ [http://good-times.webshots.com/photo/2014968670090636336fVHarU\(2010-11-11\)](http://good-times.webshots.com/photo/2014968670090636336fVHarU(2010-11-11))

Az ellenőrzést végző hatósági állatorvos az állatszallítmányt abban az esetben tarthatja vissza, ha az állat-egészségügyi, állatvédelmi vagy természetvédelmi szempontból indokolt. Az állatszallítmány két óránál hosszabb ideig szükséges visszatartása esetén a külön jogszabályban foglaltak szerint kell eljárni és gondoskodni kell az állat megfelelő ellátásáról, illetőleg amennyiben szükséges, kirakodásáról és elhelyezéséről.

8. ábra. A szállítás egy speciális formája⁸

(

⁸ [http://alegreequine.com/air-transportation\(2010-11-12\)](http://alegreequine.com/air-transportation(2010-11-12))

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

A tananyag elsajátítása, a hatékony megértés érdekében tartsa be az alábbiakat:

1. Önnek olvasott szakmai szöveget kell megértenie, feldolgoznia
2. tartson esetenként szünetet, közben elemezze, gondolja át a tananyag tartalmát,
3. ha módjában áll keressen az Interneten a témával kapcsolatos képeket, írásokat,
4. az információk elmélyítésére készítsen jegyzeteket
5. az önellenőrzés alkalmával figyelmesen olvassa el a kérdéseket és írásban válaszoljon azokra.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1.

feladat

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

MUNKANYAG

MEGOLDÁSOK

1. feladat

MUNKANYELVI

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

<http://www.feherkeresztliga.hu/jogszabalyok/AVTV-2010.pdf>(2010-11-10)

http://www.fvm.gov.hu/doc/upload/200407/xxviii_1998_tv.pdf(2010-11-10)

Desmond Morris: Az állati jogok szerződése.(The Animal Contract. Virgin Books. London, 1990;Európa Könyvkiadó. Budapest, 1995)

Dr Mentés Katalin:Lovak jólléte és egészségvédelme FVM V.K.Sz.I.Budapest,2009

<http://higtragya.hu/oko.html>(2010-11-11)

http://www.fvm.gov.hu/doc/upload/200511/49_2001_kormr.pdf(2010-11-11)

http://www.fvm.gov.hu/doc/upload/200407/52_2003_gkm_fvm.pdf(2010-11-12)

A(z) 1375-06 modul 015-ös szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
31 621 03 0010 31 01	Állattenyésztő (baromfi és kisállat)
31 621 03 0010 31 02	Állattenyésztő (juh és kecske)
31 621 03 0010 31 03	Állattenyésztő (sertés)
31 621 03 0010 31 04	Állattenyésztő (szarvasmarha)
54 621 03 0010 54 01	Állategészségügyi technikus
54 621 03 0010 54 02	Állattenyésztő technikus
54 621 03 0100 33 01	Állatorvosi, állategészségügyi szaksegéd
31 641 01 0010 31 01	Inszeminátor (baromfi és kisállat)
31 641 01 0010 31 02	Inszeminátor (juh és kecske)
31 641 01 0010 31 03	Inszeminátor (ló)
31 641 01 0010 31 04	Inszeminátor (sertés)
31 641 01 0010 31 05	Inszeminátor (szarvasmarha)

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

25 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató